

Našli jsme
nejkrásnější
čisté hlavy

TOP 10

CENA STANISLAVA BERNARDA

O CO SE HRÁLO?

12 nejkrásnějších čistých hlav ozdoby v říjnu a listopadu přední etikety nealkoholického piva BERNARD FREE a získá navíc pivo na rok zdarma. Pro okresní vítěze připravujeme v jejich okrese na měsíc listopad billboardy s jejich čistou hlavou. Pivem na rok zdarma také oceníme neaktivnější soutěžící, kteří zvali svými pozvánkami další kamarády a známé do soutěže.

Výhercům gratulujeme a všem zúčastněným děkujeme za jejich odvahu. Věříme, že se vám soutěž líbila!
Kompletní výsledky můžete najít na webu soutěže www.scistouhlavou.cz.

na začátek

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

Jsem rád, že konečně někdo řekl nahlas, kam směřujeme. Že nám reálně v příštích letech hrozí státní bankrot. Zásadní problém je, že vlivem častých voleb a obrovského populismu s nimi spojeného se podíl zákonem daných výdajů státu neustále zvyšuje. Je tudíž naprosto jasné, že výdaje státního rozpočtu jsou do značné míry dané. Jsem rád, že před volbami Eduard Janota, který není politikem, ale ekonomem, nahlas upozornil na tento trend, který skutečně může vést k tomu, že se velmi rychle ke státnímu bankrotu přiblížíme. Pro voliče je životně důležité dostat informaci o tom, že populismus, absence skutečného programu a cynismus, se kterým spousta především pseudolevicových politiků lze naivním a zpozdlným lidem, je naprosto zhoubný a může vést ke snědenému krámu. K tomu je nutno připočítat neuvěřitelnou míru korupce stojící nás ročně desítky miliard. Aféry byly, jsou a budou na levici i na pravici, nicméně když se dívám na kroky prosazované pravici, jsou vedeny aspoň principiálně snahou udržet ekonomiku ve zdravém stavu. Máme dnes celosvětovou krizi z nenažranosti, ale jaký je přístup české sociální demokracie k jejímu řešení? Znovu rozdávat peníze. To není léčba, ale naprosté bláznovství, či spíše lumpárna, jak vyhrát volby. Rozumný člověk ví, že v dobrých časech je třeba šetřit, vytvářet rezervy pro časy špatné a ve špatných se prostě uskromnit. Ono je jednoduché naslibovat takzvaný třináctý důchod nebo delší podpory v nezaměstnanosti, ale je možné, že za pár let budou důchody a podpory poloviční, protože na ně prostě nebudou peníze, a my budeme potupně škemrat u Mezinárodního měnového fondu o záchranu. A naše děti a vnuci budou dlouhé roky splácet dluhy. Jak se pak asi budou na nás dívat?

Držte se!

vlastní cestou 4/09

obsah

září – říjen – listopad – prosinec

editor
Boris Dočekal
redakce
Stanislav Bernard
Zdeněk Mikulášek
Markéta Navrátilová
design
Štěpán Malovec
jazyková poradkyně
Věra Bláhová
tisk
Tiskárna David, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s. // www.bernard.cz

Magazín Vlastní cestou vychází čtvrtletně. Chcete-li jej dostávat do poštovní schránky, navštivte www.bernard.cz (hlavní menu > Magazín Vlastní cestou). Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na pivovar@bernard.cz

Magazín Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 14164.

reprodukce na obálce > Paolo Pellizzari

04_ Ještě jednou do toho kopneš
rozhovor s Karlem Schwarzenbergem	38_ Jindřichohradecké úzkokolejky
Vysočina a okolí
12_ Lahůdka
ze světa výtvarného umění	
15_ Chceš čaj?
povídka Alice Nellis	
20_ Indie
exkluzivní fotoreportáž	
27_ Jak jsem se oženil v Izraeli
Arnošt Lustig na křižovatce	
28_ Film nemůže změnit svět
rozhovor s Markem Hovorkou	
31_ Vídeňský guláš
fejton Jaroslava Rudiše	
32_ Londýnské trhy – nekup to!
reportáž z Velké Británie	
36_ Bernard Fest 2009
z pivovaru	

Ještě jednou do toho kopneš

► říká Karel Schwarzenberg, předseda TOP 09

Ve slibech jsme velice střídmí. Kdyby člověk už před volbami ustoupil ze svých zásad, tuplem by to dělal po nich.

Když jsme spolu asi před osmi lety mluvili, těšil jste se, jak předáte správu rodinného majetku synovi a budete si užívat procházek v lese, ale...

Majetek jsem předal a z užívání si lesa sešlo.

Co vás vedlo k tomu, že jste ty vytoužené procházky odložil?

Naštvanost ze stavu, který panuje v naší politice a v naší zemi. Řekl jsem si – ještě jednou do toho kopneš.

Dáváte všanc své jméno a přece jen je něco jiného jmenovat se Schwarzenberg a Novák. Jak to vnímáte?

Už jsem si v životě zvykl, že to jméno je jistá výhoda, někdy dokonce značná, ale na každý pád je to závazek. Ale musíme rozlišit dvě věci. Dávám všanc svou politickou prestiž, oblíbenost, dočasnou popularitu, kterou teď mám. Kdybych ve volbách neuspěl, tak jsem jako kapitán prohrál, to se stává. Rodo-

vé jméno bych opravdu poškodil, kdybych se třeba podílel na nějakých podvodech. Ale jenom prohrát volby?

Myslel jsem to jinak, spíš jde o to, aby strana nezačala používat ony známé metody...

To si člověk musí pohlídat. A když vidí, že už to nedokáže, má odejít.

Co vašemu rozhodnutí řekla vaše manželka a syn a de facto následovník Jan?

Z opatrnosti jsem se manželky předem neptal, pak se smála a popřála mi mnoho štěstí. Ví, že jsem se takovými věcmi zabýval dlouho, už si na to zvykla. Jan se na mé počínání dívá skepticky, on je hospodář, asi lepší, než jsem byl já, dobrý lesník, věcný člověk. Politiku považuje za velmi pochybné zaměstnání, někdy dělá takový malý poznámky, ale nejspíš si taky už zvykl.

TOP 09 se prezentuje jako nová strana, ale není v ní až příliš postarších bývalých lidovců?

Dokážete s nimi oslovit i mladé lidi? Lidovcům se to moc nedařilo.

Za prvé jsem taky dost starý. Za druhé jsme poměrně malá země, tudíž je i poměrně omezený výběr. Politiku děláte s lidmi a jenom jistá část z nich je na to je připravená. A ti už v politice většinou jsou. V té či oné straně, v nějakém odborovém zemědělském či průmyslovém svazu. Je těžké najít politikou úplně nedotčený panny. Co se týče mladých voličů, uvidíme. Angličané říkají, že chuť buchy se člověk dozví, teprve když ji sní. Myslíme, že máme i kandidáty, kteří jsou pro mladé lidi atraktivní. Každý politik nemůže být zajímavý pro všechny obyvatele. Jeden působí na mladé, jiný na starší, některý úspěšně spíše na venkově, jiný ve městě. Je pravda, že několik bývalých lidovců u nás je, ale to jsou ti, kteří se stavem věcí nebyli spokojení, a proto přešli k nám.

A co pan Kalousek, bezesporu velmi schopný člověk, ale táhnou se za ním určité stíny. Měl

Karel Schwarzenberg – srpen 2009

jste s tím nějaký problém? A s tím, že vám tohle spojení jistě mnozí vyčítají?

To je pravda. Já jsem dřív Kalouska neznal, věděl jsem o něm, ale osobně se s ním seznámil někdy před dvěma lety, kdy nás společný známý pozval na večeři. Pak jsme se spolu objevili ve vládě. Náhodou jsem seděl vedle něho. Měl přehled a byl pracovitý, zajisté byl nejlepším ministrem naší vlády. Musím říct, že to na mě udělalo jistý dojem. Že ho provázejí stíny minulosti, ví on nejlépe. Nicméně nikdy ho nikdo nezažaloval, nefiguroval v žádném procesu. My Češi se nesmírně rádi pomlouváme, já potřebuju jasně důkazy.

Každá nová a nadějná strana – Unie svobody nebo Zelení – nakonec vždycky své voliče zklamala, brzy se začala chovat stejně jako už zavedené strany. Jak tomu chcete čelit?

Věci posuzujeme společně. Neslibujeme nic, co není možné dodržet. V tom jsme velice střídmí. Slibujeme jen to, o čem víme,

že to můžeme dotáhnout. Samozřejmě ne v prvním roce, změny zákonů vyžadují čas, spoustu velmi perné práce. Je to, jak řekl jeden německý politik, vrtání velmi, velmi tlustých fošen. Počítám s tím, že lidé budou nadávat, že změny nejsou dost rychlé, ale v politice to jinak nejde.

Měl jsem na mysli něco jiného. Máte mechanismus, který dokáže zabránit, aby členové vaší strany, pokud se dostanou do nějakých funkcí, nesklouzli ke způsobům vlastním už zavedeným stranám? Prostě já tobě a ty mně. A funkce se nevzdám, dokud mě nechytíte s milionem v igelitové tašce.

Pokoušení moci je veliké, jen málokdo mu odolá. Je to jako s alkoholem. Jsou lidé, kteří už po prvním panáku jsou ožralí, a ti, co si dají jedno pivo a potom nepřestanou chlastat, dokud nepadnou pod stůl. Ale jsou i ti, kteří si dají dvě tři sklenky a jdou domů. Nepotřebují se ožrat. Prostě odolnost vůči pokušení je u různých lidí různá a moc je

jako droga. Tudíž to nemůžu vyloučit, že ten či onen tomu propadne. Proto taky kladu velký důraz na to, abychom četli, co je na facebooku. To je báječný vynález moderní doby, protože jste přímo v kontaktu s lidmi. Je to něco jiného než mluvit do televize nebo do rádia a pak jít spokojeně domů. Musíte hned reagovat.

Je těžké mluvit i s lidmi, s nimiž byste se, nebýt v politice, nikdy nestýkal?

Mám jednu slabost, ale někdy je to výhoda – jsem nesmírně zvědavý. Myslím, že každý člověk je něčím zajímavý.

A co když je nudný?

Příznávám, že když je opravdu nudas, moje trpělivost s ním je menší, v tomto směru je mi zábavný lotr milejší.

Politici často říkají, že se na tuhle dráhu dali proto, že je to služba veřejnosti. Jaká je podle vás jejich skutečná motivace?

Různá. Ctižádost, ješitnost, snaha někoho ovlivnit, dosáhnout lepšího výdělku... Ale poznal jsem i takové, kteří to opravdu chápali jako službu. Odešli z politiky a neměli o nic víc v kapse než předtím. Je to stejné jako u takzvaně normálního obyvatelstva, které je velmi různorodé. Máte zloděje a cizoložníky, jeptišky a žebráky... Parlament to zrcadlí. Moje životní zkušenost je taková, že je strašně málo úplně bílých a strašně málo úplně černých lidí. Všichni ostatní – to jsou různé odstíny šedi. S tím musíte v politice pracovat.

Co vidíte jako hlavní problém téhle republiky?

Největší problém je dvojitý a navzájem propojený. Nadměra korupce a nedostatečný cit a vztah k právu. To jsme zdědili, protože od roku 1939 tu vládlo bezpráví. Lidé se museli starat o to, aby jakž takž přežili, proklouzli, podlezli. Chybí nám cit pro právo, vědomí, že nejsou pouze paragrafy, nýbrž i to, co je správné.

Zmínil jste korupci, nebudu s vámi úplně souhlasit. Není větším problémem neuskutečněná důchodová reforma, reforma zdravotnictví, omezení mandatorních výdajů?

Ne, to všechno jde zvládnout. Třeba zadlužení státu je příliš velké, nicméně některé evropské země jsou na tom hůř. Výkonnost našeho hospodářství je taková, že bychom to při rozumné politice měli zvládnout. Důchodová reforma je velmi nutná záležitost. Ale nemůžete ji dělat úplně v rozporu s míněním lidí. Teprve až si lidé uvědomí, že se u nás obrací populační pyramida a že nebude dlouho trvat a část obyvatelstva, která vyrábí a vydělává, bude menší než ta v důchodu. A že tudíž systém vybudovaný za obrácené situace nemůže dál fungovat, musí se přestavět. Ale to je to zvladatelné, i když to bude těžké. Lidé budou nadávat jak špačci, ale dá se to. Klíčová otázka je ta první, jaký máme vztah k právu a že tady vládne korupce. Miliardy a miliardy mizejí v nenávratnu. A taky tím mizí důvěra občanů v systém i ve stát.

Co byste řekl kaciřskému názoru, že v podstatě až tak nezáleží na tom, kdo platí politikům dovolené a podobně, ale důležitější jsou zákony, které konkrétní politici prosazují? Aby byly ve prospěch občanů.

To je bohužel dosti český přístup. Ale v dnešní době korupce už překročila meze. Její klasickou ukázkou je slavná Gogolova hra Revizor, v tom městě už se krade všude. Lidé tam ztratili míru, neuvědomují si, že teď už ničí celý systém, v němž žijí, že si pod sebou podřezávají větev. Je něco jiného vzít si flašku, nechat se pozvat na večeři, jde o to, v jaký míře se bere. Je taky něco jiného, když vám šlohu stokorunu, nebo když vás oberu o veškerý úspory.

Korupce je jedna věc, její medializace druhá. Uvedu příklad – pan Topolánek a dovolená v Toskánsku. Jaký obrovský prostor tomu věnují média, aniž by něco podstatného sdělila. Ale kde jsou důkazy?

Vy i já jsme už dlouhou dobu ve styku s no-

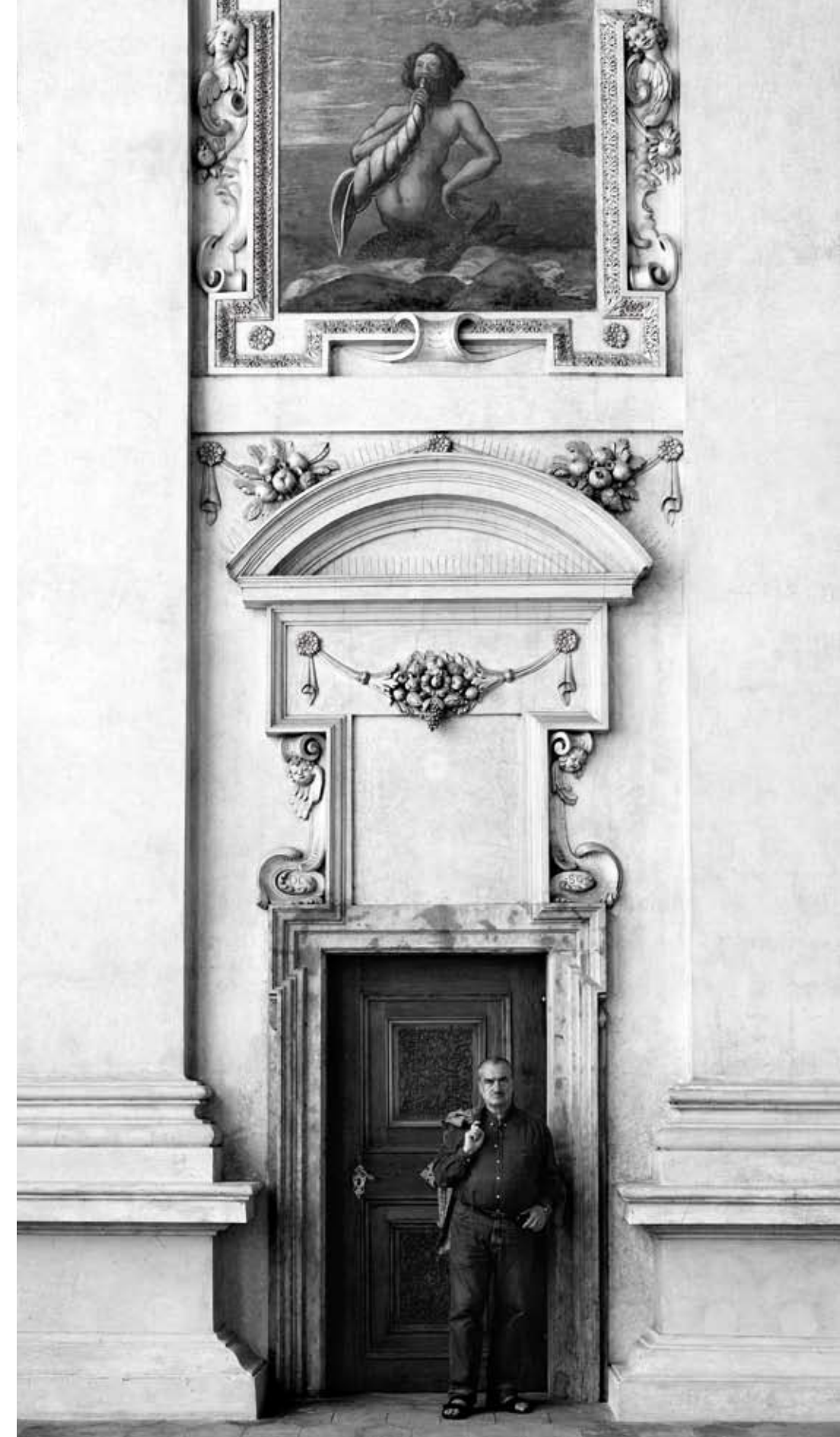
vinami, víme, že v takzvané okurkové sezóně se novinář chytá každého stébla, chce mít nějakou novinku, aby lidi noviny kupovali. Pokud se neděje nějaká velká světová krize, invaze, není zemětřesení, o čem mají psát? Tyhle „aféry“ lidi zajímají, zvláště když jsou v nich namočení prominenti. Souhlasím, že všechno je poněkud zvětšený, ale politik by měl myslet na to, že se mu to může stát. Když jsem se jako student věnoval veřejným věcem, někdo na mě dost tvrdě zaútočil a já se rozčiloval. Otec mi tehdy řekl – poslouchej, my jsme tě nechali studovat lesnictví. To vás nenaučili, že když jeden strom vyrostе výš než ostatní, obvykle do něho uhodí blesk? Pamatuj si – když vystrkuješ kebuli, nediv se, že po ní dostaneš. Nebo skloň hlavu a budeš mít pokoj. Ale nemůžeš ji vystrkovat a očekávat, že tě ostatní budou šetřit. To pro mě bylo naprosto pravdivé poučení. Prostě když jste v takové pozici, tuplem si musíte dávat bacha.

Myslíte si, že se dají vyhrát volby bez populistických slibů? Třeba třináctý důchod. To je navíc velká kulišárna, protože méně obeznalý člověk si myslí, že dostane skutečně svůj třináctý důchod, jenže ve skutečnosti sociální demokraté slibují tuším jen 2 400 korun.

Je mi naprosto jasný, že nemůžeme být lidovou všeobjímající stranou. Vždycky budeme menšinová strana, s tím jsem smířenej. Kdyby mě zajímalo být ve velké straně, která všechno slibuje, mohl jsem do ní vstoupit a bylo by vystaráno. Ale nedělám politiku proto, abych dostal nějakou jinou funkci. Nýbrž abych na jisté věci upozornil a snažil se je napravit. Chápu, že s politikou střídmosti ve slibech nebudeme slavit ohromná vítězství. Ale kdyby člověk už před volbami ustoupil ze svých zásad, tuplem by to dělal po volbách.

Když se podívám na některé návrhy sociální demokracie, říkám si – těm lidem přece musí být jasné, že rozdávat peníze na všechny strany je v době krize naprostá nezodpovědnost. Nebo to nechápou?

V podstatě to od druhé světové války všude v Evropě šlo nahoru. I v socialistickém Československu se všemi jeho bídami měl člověk v roce 1988 víc než v roce 1948. U nás

Schwarzenbergovi – zcela vlevo K. S.

KAREL SCHWARZENBERG 1937*

V roce 1948 odešel s rodiči a sourozenci do zahraničí. Studoval práva a lesnictví na univerzitách ve Vídni, Mnichově a v Gratzu. V roce 1965 převzal správu rodinných statků v Rakousku a Bavorsku. V letech 1984 až 1991 působil jako prezident Helsinského výboru pro lidská práva. Po revoluci byl dva roky kancléřem prezidenta Havla. Poté se věnoval hospodaření na rodinných statcích v jižních Čechách, které byly rodině vráceny v restituci. V roce 2004 se stal senátorem a v Topolánkové vládě působil jako ministr zahraničních věcí. Nyní je předsedou politické strany TOP 09.

opravdovou pomocí matkám. Když i výchova povede k přesvědčení, že lidský život je něco nesmírně cenného. Některé věci prostě nelze řešit trestním zákonem.

Někteří čeští politici si „na stará kolena“ našli mladé blondýny a své ženy opustili, vy jste naopak znovu začal žít se svou ženou. Čím to, že se kolem vás nepohybuje žádná třicítka?

Bohužel to nedělá, to je to smutné (smích). Asi nejsem dost atraktivní. Co se týče mé ženy, to je kapitola sama pro sebe, ale o rodinných věcech opravdu nerad mluvím. Prostě se to tak stalo.

Co považujete za nezbytné, aby vztah mezi dvěma lidmi vydržel třeba čtyřicet let?

Respekt. Zamilování vždycky po nějakém čase pomine. Člověk později potká někoho a říká si – safra, to by bylo něco. A žena taky potká někoho, kdo by se jí líbil, kdo vypadá líp než její manžel, na kterém je vidět, kolik pív vypil anebo že večer sedí v kanceláři a pilně pracuje a nemá čas sportovat. Ale základ opravdové lásky, když přijde krize, která může potkat každého, je respekt. Znáte ten blbý výrok, že problém každého manželství je v tom, že muž si přeje, aby se jeho žena nikdy nezměnila, a žena si přeje změnit svého muže? Obojí je nemožný.

pomalejc než na západě, ale životní standard rostl. Tudíž se v lidech zahnízdila představa, že to tak bude na věčné časy a nikdy jinak. V dějinách to nikdy nešlo pouze nahoru. Bude nějaký čas trvat, než si lidi na tuhle myšlenku zvyknou.

Trošku jste mi utekl z otázky...

Ne, lidi si zvykli, že všechno se postupně zlepšuje. Každý rok se platy i důchody o něco zvyšovaly. Těžko se zvyká na myšlenku, že by to mělo jít z kopce.

Proto mě někteří politici tak udivují, že slibují věci, jejichž dopad by tu jízdu z kopce ještě urychlil.

To je strašná nezodpovědnost. Některé politici uvažují takhle – moje strana musí vyhrát volby a pak to dáme do pořádku. A pak se to zapomene.

Vaše strana se prezentuje jako konzervativní, jste tak konzervativní, že půjdete ostře proti potratům?

Každý potrat považuju za životní tragédii. I pro tu matku, která si to někdy uvědomí až mnohem později, ale to rozhodnutí je velice osobní, dneska to nějakým zákazem nelze řešit. Pak ženy odjíždějí do jiných zemí nebo to dělají pokoutně, často se strašlivými následky. Skutečně považuju každý potrat za tragédii a změníme to ne zákazem, ale

STILLOvě v pivovaru Bernard

Firma STILL, jeden z předních poskytovatelů komplexních intralogistických řešení, již od roku 2000 nepřetržitě dodává manipulační techniku pro rodinný pivovar Bernard. Oboustranná spolupráce je založená nejen na dodávkách kvalitní techniky značky STILL a prvotřídním servisu, ale i na spoluúčasti při pořádání pivních slavností a podporování humpoleckého hokejového klubu - HC Jiskra Humpolec.

STILL ČR spol. s r.o.

Štěrboholská 102, 102 19 Praha 10-Hostivař

Prodej: Tel.: 274 001 411, Fax: 274 001 410

Servis: Tel.: 274 001 411, Fax: 274 001 450

Servisní hotline linka: 724 794 313

Pronájem vozíků a prodej použité manipulační techniky:

Tel.: 274 001 443, 448, Fax: 274 001 410

Zelená linka: 800 1STILL, (800 178 455)

Středisko pronájmu a prodeje použitých strojů

Letiště 1578 - areál Moravan

765 02 Otrokovice

Tel/fax: 577 102 356

www.still.cz

STILL
first in intralogistics

Zed' se jmenuje knížka, kterou se Petr Sis ohlédl za roky svého života v socialistickém Československu, než odešel do Ameriky. Obrázky, stručné popisky a úryvky z deníku říkají o smutné a šedivé realitě (a také o bezděčném absurdním humoru) za zdi víc než tlusté publikace plné faktických údajů i čísel.

1956: Každý čtvrtek je na podporu světového míru „bezmasý den“.

1962: Vždycky v květnu stojíme čestnou stráž u velké sochy Stalina na Letné. Ted' sochu vyhodili do povětří. Budeme prý držet stráž u menších pomníků...

1965: V komunistických novinách se píše o jakési „divoké ženě“ jménem Elvis Presley. Později se ukáže, že je to muž.

Leden 1968: Dubček je zvolen prvním tajemníkem strany. Ve svém projevu mluví o svobodě.

1970: Větvička, basák a bezvadný kluk, zemřel na poranění hlavy, které utrpěl, když ho policie zbilá po koncertu Beach Boys.

1978: Šeptanda, řeči, dohady. Každý každého podezřívá z donášení. Změní se to ještě někdy?

1980: David je můj brácha. Ve sklepě našeho domu se spolužáky uspořádají výstavu. Nemají povolení. Přijede speciální jednotka policie a zajistí je...

1982: Jsem v Americe.

1984: Mám štěstí! Vyšla mi první ilustrace v New York Times.

1987: Americký prezident Reagan přijel do Západního Berlína a řekl: „Zbořte tuhle zed'.“

1989: Celá země se probouzí. Letím domů. Konečně budeme zase spolu. Celá rodina.

x

chceš čaj?

Veronika pozorovala profil svého muže, zatímco ve vzduchu visela její zcela prostá, nevinná otázka. Z Tomášova výrazu nešlo vyčíst nic – jestli otázku slyšel, jestli má na danou věc nějaký názor, jestli se v příští minutě vrhne na Veroniku a zaškrtní ji nebo začne vášnivě recitovat Majakovského a skákat po pokoji na jedné noze. Veronice se jakákoliv z těchto možností zdála být lepší než fakt, že otázku slyšel a prostě ji jen ignoruje. Ví, že ona čeká na odpověď, ale on vědomě mlčí.

Málem otázku zopakovala, čímž by přistoupila na možnost nejlepší – že ji prostě neslyšel. Pak se ale zamyslela – jestli mě neslyšel, není mu divné, že u něj jen tak stojím a koukám na něho? To si mě nevšiml? Proč se mě tedy prostě nezeptá, co chci?

Tomáš se na Veroniku otočil, ale jeho pohled trval snad jen půl sekundy a pak se bez sebemenší změny výrazu vrátil zase tam, kde byl přilepený až do teď – na monitor počítače, kde se dalším a dalším kliknutím myši pohybovala tečkovaná mlha do abstrakce zvětšené neidentifikovatelné fotografie.

Tohle rozhodlo, tenhle krátký pohled. Veronika se přemohla, vydržela dál mlčet – což pro ni samozřejmě znamenalo zcela zásadní výkon, ale věděla, že teď se musí ovládnout, protože jestli otázku opravdu neslyšel, MUSÍ se přece už zeptat, co tu dělá. Protože jestli ne, tak kam to došli? To tady vedle sebe budou takhle existovat a jeden druhého ignorovat? Co si sakra myslí? Jak jí tohle může dělat?

Tomáš věděl, že jestli ty zatracené fotky teď nedodělá, nedodělá je nikdy. Chystal se na to celé měsíce. A když se k tomu včera konečně dostal a odepřel si tak možnost aspoň chvíli nic nedělat a celé tři hodiny strávil nekonečným klikáním myši sem tam po nedokonalostech svých fotografií, když už

bylo všechno SKORO hotovo, všechno krásné, čisté a připravené k životu na drahém fotografickém papíře, něco se stalo. Něco se mu v programu zavřelo nebo možná otevřelo, ale nepopíratelným výsledkem bylo, že jeho celovečerní práce najednou zmizela. Tisíce a tisíce kliknutí myši přestaly existovat. Fotky byly zase flekaté, vybledlé nebo tmavé, obzory se opět kymácely a pleť fotografovaných objektů vypadala tak, jak ve skutečnosti opravdu vypadala, což se pro zvětnění moc nehodilo.

Tohle se stalo asi v půl druhé v noci. Tomáš už ani neměl sílu se rozčlít. Rezignovaně vypnul počítač, co možná nejtíšeji si lehl vedle polospící Veroniky, která zamumlala cosi jako: „No, konečně,“ a usnul. Rozhodl se, že prostě na celý tenhle večer zapomene.

Jenže když dneska večer přišel domů a zapnul počítač, zjistil, že při své včerejší noční porážce nechal své polotovary na ploše a ty tam na něj nyní vyčítavě zíraly. Chvilí uvažoval, že by je prostě jen odklidil a vytěsnil z plochy i z mysli, ale mezitím přišla domů Veronika s Majdou, slyšel je v předsíni, jak se smějí a vykřikují cosi jako: „Bohr, to je obr!“ a najednou se v něm cosi vzedmulo. Asi by tomu neřekl přímo něha nebo láska, ale rozhodně to bylo překvapivé a silné a rozhodl se, že ty fotky přece jen dodělá. Je dospělý muž, otec dítěte, které umí říct r a zná téměř všechna zvířata, včetně hmyzu, je manžel ženy schopné zapamatovat si všechny sloky písně Komáři se ženili, a takový muž se nevzdává.

O čtyři hodiny později, když Majda už ležela v posteli a Tomáš mžoural na jednu z posledních fotek, uvědomil si, že Veronika vedle něho už nějakou dobu stojí a významně mlčí. Otočil se a krátkým pohledem zjistil, že nejen významně mlčí, ale i významně kouká. Zapátral tedy ve své paměti, jestli tomuto mlčení nepředcházela nějaká věta.

Dopátral se k otázce, kterou Veronika zřejmě pronesla a kterou on, vzhledem k tomu, že právě řešil složitý přechod mezi dvěma vrstvami fotografie, odsunul na druhou kolej, kde zůstala viset s tím, že bylo téměř jisté, že se Veronika stejně zeptá znovu, takže není třeba se odpovědi věnovat ihned.

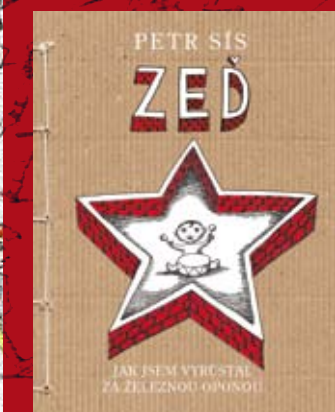
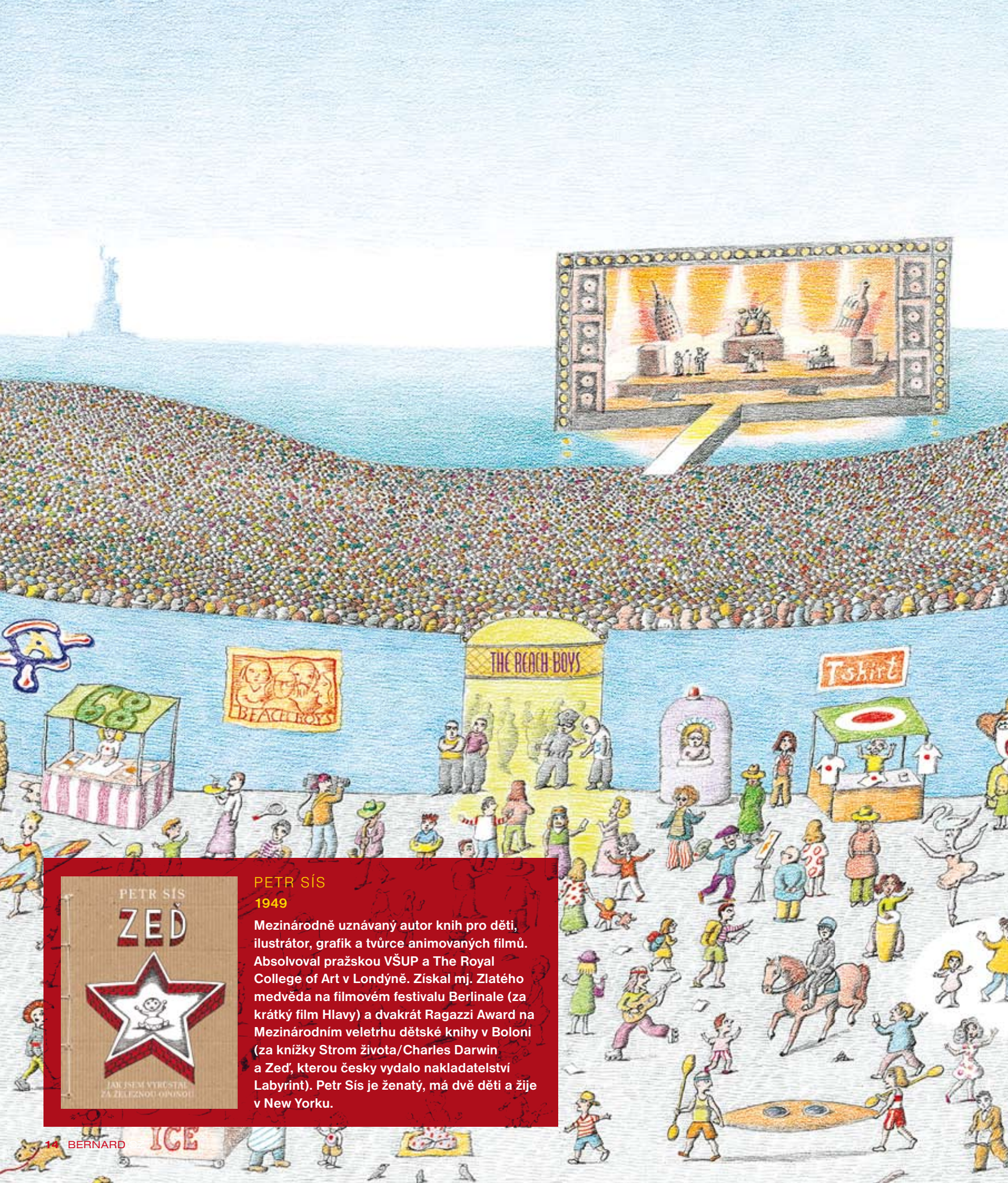
Ale Veronika se znovu nezeptala, a tak Tomáš otázku z druhé koleje přesunul na první, zhodnotil ji, stručně a zodpovědně odpověděl: „Jo, chci.“

Veronika v prvním okamžiku doufala, že se přeslechla. Protože Tomášova opožděná, nemastná neslaná odpověď naplnila její nejhorší obavy – nejen že ji dobře slyšel a prostě se jen neobtěžoval jí odpovědět, ale jemu bylo jedno, že ona to ví. Ani mu nestálo za to aspoň předstírat, že ji neslyšel, a znovu se zeptat. Aby si nepřipadala jako úplný pitomec.

Veronika cítila, jak jí dochází trpělivost a do hlavy se jí hrne tisíc pocitů najednou. Co si sakra myslí? Už druhej večer tady kouká do počítače na nějaký svoje fotografický výtvoř, Majdu pošle do postele s něčím, co by se dalo nazvat spíš polopusou než pusou, večeri do sebe nahází, aniž si všimne, co jsem mu vlastně uvařila. Poslední dobou je trochu divnej a včera večer, když si lehal do postele, mi ani nedal pusy na dobrou noc. Ani se mě nedotkl. Mimo to se mi už zase dělá nějaká vyrážka na čele. Což mám samozřejmě z toho stresu, takže jestli se dneska nevyspím, budu mít obličej červeněj úplně celej.

Žili spolu už tak dlouho a tak rádi, že Veronika věděla, že právě tohle je okamžik, kdy by se měla otočit, odejít do kuchyně, dát si panáka a vzpomínat si na nějaké krásné okamžiky jejich společného života, ale prostě to nedokázala. Místo toho se tvrdošíjně pustila do ofenzívy: „A jakěj?!“

Chvilí bylo ticho. To Veronika nečekala. Tohle muselo něco znamenat, protože teď

PETR SÍS
1949

Mezinárodně uznávaný autor knih pro děti, ilustrátor, grafik a tvůrce animovaných filmů. Absolvoval pražskou VŠUP a The Royal College of Art v Londýně. Získal mj. Zlatého medvěda na filmovém festivalu Berlinale (za krátký film Hlavy) a dvakrát Ragazzi Award na Mezinárodním veletrhu dětské knihy v Boloni (za knížky Strom života/Charles Darwin a Zed', kterou česky vydalo nakladatelství Labyrint). Petr Sís je ženatý, má dvě děti a žije v New Yorku.

už přece ví, že je našťvaná. A jestli mu je to jedno, asi se děje něco mnohem zásadnějším. Něco, čeho si možná nevšimla a čeho je na čase si všimnout.

Je pravda, že tohle jí napadlo i včera v noci, když si Tomáš někdy v půl druhé konečně lehl. Už skoro spala a v polospánku čekala, až se k ní přitulí a ohřeje si nohy, které musel mít za noc prosezenou u počítače úplně vymrzlé. Ale Tomáš si beze slova lehl na svoji stranu postele, skoro jako by se dotyku s ní vyhýbal. Tohle mu nebylo podobné. A i když v té chvíli už téměř spala, Tomášova odtažitá přítomnost ji probudila a nakonec ještě další hodinu a půl poslouchala jeho spokojené pochrupování a přemýšlela, jestli se něco neděje.

Jaké fotky celý večer vlastně dělal? Když párkrát nakoukla do jeho pracovny, vzdycyky zahlédla jen abstraktní zvětšeninu, ze které nešlo odhadnout zhola nic. Mohl to být mrož stejně jako něčí stehno. Tomášova posedlost dokonalými fotografiemi ji kdysi doháněla k záchvatům smíchu i zuřivosti. Nechápala, proč pár teček a trochu bledší nebe je něco, co mu brání fotografie vytisknout nebo komukoliv ukázat. Ale už rok nebo snad i dva žádné fotky nedělal.

Veronika cestou do kuchyně potkala rozespalou Majdu, kterou zřejmě vzbudilo bouchnutí dveří. Stála bosá na prahu svého pokoje, mžourala na matku a pípavým hlasem se ptala, co to bylo za zvuk. Veronika ovládla chuť rozbřechet se, odvedla Majdu do postele, řekla jí, že tatínek má v pracovně průvan a zabouchly se mu dveře. Majda na matku ještě chvíli ospale mžourala, poprosila ji, jestli by nemohla zazpívat Když jsem šel z hub, a pak roztomile usnula uprostřed jakési nesouvislé věty. Veroniku u postele spící dcery přepadla vlna něhy a strachu o to křehké stvoření, které tady s nimi bydlí. Ihned si umínila, že se nesmí nechat vytočit maličkostmi. Že Majda je důležitější než všechno ostatní a nějaké pitomosti mezi ní a Tomášem přeci nemůžou ohrozit svět, ve kterém má tohle nevíniátko vyrůstat. Zvedla se a odešla do kuchyně. Byla nyní připravená pokorně uvařit jakýkoliv čaj a beze slova ho odnést Tomášovi do pracovny, cítila se skoro dobře. Ale najednou jí v mysli vyskočila jakási nejasně blikající varovná kontrolka.

Se zcela absurdní přesností si vybavila vzpomínku na otce, jak sedí u kuchyňského

Nesnášel, když mu někdo takhle mlčky zíral na záda. On čaj ani nechtěl, to Veronika s tím přišla. Teď zase chce vědět jakej. Jenže jemu je to jedno. Chce dodělat fotky, soustředit se, protože po včerejšku by už nepřežil, aby se to zase nějak posralo. Nechce se mu přemýšlet o čaji. Dá si jakýkoliv. A Veronika samozřejmě práskne dveřma a urazí se. To je typický.

On tady jako magor čistí její celulitidu, která by jemu byla ukradená – trpí jí stejně všechny ženský, má ji ve svých šesti letech i Majda, má ji každá lidská bytost, teda kromě Madonny a Arnolda, což ovšem lidské bytosti nejsou, ale Veronika si myslí, že ji má na světě pouze ona, a jestli ji někdo zahledne, nastane konec světa. Nebo alespoň konec jejího světa.

Jenže zatímco mu myšlenky bloudily ve světě zbytečností, kterými se jeho žena zabývá, jedna z vrstev korigované fotografie záludně mizela za jinou, a tak Tomáš rychle odsunul neplodné úvahy stranou a pustil se do hledání správného řešení dané situace na monitoru. Tady byla aspoň šance, že nastalý problém pochopí.

Veronika cestou do kuchyně potkala rozespalou Majdu, kterou zřejmě vzbudilo bouchnutí dveří. Stála bosá na prahu svého pokoje, mžourala na matku a pípavým hlasem se ptala, co to bylo za zvuk. Veronika ovládla chuť rozbřechet se, odvedla Majdu do postele, řekla jí, že tatínek má v pracovně průvan a zabouchly se mu dveře.

Majda na matku ještě chvíli ospale mžourala, poprosila ji, jestli by nemohla zazpívat Když jsem šel z hub, a pak roztomile usnula uprostřed jakési nesouvislé věty. Veroniku u postele spící dcery přepadla vlna něhy a strachu o to křehké stvoření, které tady s nimi bydlí. Ihned si umínila, že se nesmí nechat vytočit maličkostmi. Že Majda je důležitější než všechno ostatní a nějaké pitomosti mezi ní a Tomášem přeci nemůžou ohrozit svět, ve kterém má tohle nevíniátko vyrůstat. Zvedla se a odešla do kuchyně. Byla nyní připravená pokorně uvařit jakýkoliv čaj a beze slova ho odnést Tomášovi do pracovny, cítila se skoro dobře. Ale najednou jí v mysli vyskočila jakási nejasně blikající varovná kontrolka.

Se zcela absurdní přesností si vybavila vzpomínku na otce, jak sedí u kuchyňského

stolu a rovná známky. Všude kolem něj leží tlustá, stará alba, otec drží v ruce pinzetu a mžourá na rozmazaná razítka. Otec začal po večerech rovnat známky, když jí bylo asi třináct. Rovnal je dlouho do noci. Skoro každý večer, když odcházela spát do svého pokoje, ho viděla vysedávat nad alby.

Veronika seděla v kuchyni, koukala na pomalu pracující rychlovarnou konvici a přemáhala chuť rozběhnout se do pokoje za Tomášem a začít se hádat. Asi by to i udělala, ale nevěděla přesně, o čem se chce vlastně hádat. Že je mu jedno, jaký chce čaj? Dělá, že ji neslyší, když jí slyší? Že jí včera v noci nedal pusu? Neukázal jí fotky, které ho tak zaujaly, že si ani nevšiml, že mu uvařila jeho oblíbené jídlo? Vlastně by ji opravdu zajímala jen jeho odpověď na tu nejbanálnější otázku – máš mě vůbec ještě rád? Ale na to se přece ptát nemůže. Co by jí asi mohl odpovědět, když by si rovnou nechtěl sbalit kufry? A jak by takovéhle odpovědi mohla věřit?

Možná, že fotky jsou jenom výmluva. Že je to jenom únik, aby nemusel být celý večer s ní, aby pak v posteli nemusel předstírat jakýsi zájem, který třeba už nemá. Veronika se snažila probrat v hlavě poslední týdný a najít nějaké náznaky Tomášova odcizování... Je pravda, že před pár dny, když s Majdou doma nacvičovala kotrmelec, si ji nějak divně prohlížel. Taky je pravda, že na sobě měla ne úplně čisté tepláky a to, jak sebou nemotorně mrskala na koberci a vystrkovala na něj zadek, muselo vypadat dost příšerně. Obzvlášť ten zadek. Je pravda, že by měla cvičit. A taky je pravda, že v těch teplákách má opravdu příšerný zadek, který při kotrmelci určitě dokonale vynikne. I její máma říkala, aby doma nechodila pořád jen v teplákách, že muži to nemají rádi. Na druhou stranu matčin odhad toho, co muži mají rádi, asi taky nebyl úplně přesný, protože ji – i přes slušivé domácí úpletové úbory – otec opustil ještě před Veroničinou pubertou a jejím přechodem, což znamenalo, že léta, kdy Veronika trpěla nadváhou a akné a její matka návaly a depresi, strávily v nevyhnutelné společnosti té druhé, a to jejich vztah značně poznamenalo. Nikoliv v dobrém.

Konvice mezitím dovařila. Veronika už skoro plakala. Uslzená otevřela skříňku nad linkou a zadívala se na nepřehlednou směs poloprázdných, pozotvíranych kra-

biček s čaji. Doprčic! Jak má sakra vědět, jaký čaj ten magor chce? Proč se tím má vůbec zabývat? Proč to tady někdo alespoň jednou neuklidí? A co tady dělá těch pět nedotknutých krabiček citronového čaje, který jí vytrvale nosí její matka a který stejně vytrvale nikdy nikdo nepije? Výborně! Dokonalá příležitost!

Veronika s prudkostí, kterou by člověk očekával spíše při záchraně lidského života, rozerval celofánový obal, vyrvala z krabičky čaj a mrskla jím do hrnku s horkou vodou. Čaj beze slova – největší výkon večera! – odnesla Tomášovi, vzala si Xanax, poplakala si v koupelně, pak se – už lehce oblblá – odmotala do postele a usnula. Poslední myšlenka byla, že ji nikdo nemá rád, že se jim nedívá a že se jí určitě nepodaří usnout. Pomyslela na všechny tyhle tři věci najednou a pak už o sobě nevěděla.

Tomáš dodělal poslední fotku a dopil čaj, který mu Veronika – pořád trochu nepřírozně zamlklá, ale aspoň už bez výčitek – donesla. Čaj byl nakonec překvapivě dobrý a přišel mu vhod. Říkal si, že se jí ráno musí zeptat, který to byl. Asi něco nového. Možná to měl říct hned, třeba by jí to udělalo radost. Ale v danou chvíli už Veronika spala a on ještě potřeboval fotky vytisknout.

Chvíli hledal papíry, a když je našel a bylo jich dost a v tiskárně byl ten správný inkoust a bez protestů se pustila do bzučení, začal najednou cítit, jak se jeho napruženost z celého včerejška rozpouští v příjemném pocitu z dokončené práce. Proč to vlastně tak dlouho odkládal? A proč si na to vzpomněl zrovna teď?

Nebylo to přímo teď, ale někdy minulý týden. Přišel domů a našel Veroniku a Majdu v obýváku, jak se spolu válí na koberci. Majda vřískala smíchy, zatímco námahou zrůžovělá Veronika se jí snažila ukázat, jak správně udělat kotrmelec.

Tomáš stál ve dveřích a díval se na svou ženu a dceru. Zdály se mu neuvěřitelně krásné. Vzpomněl si, jak minulý rok na dovolené učil Majdu plavat a jak je Veronika z břehu fotila a chtěla, aby vyskakovali pokud možno hodně vysoko nad vodu. Jako létající ryby. Najednou si vzpomněl, že má svoji ženu moc rád.

Tiskárna vyplivla poslední fotku, Tomáš je srovnal na hromádku a položil na

kuchyňský stůl. Pak si tiše, aby Veroniku nevbudil, lehl do postele a spokojeně usnul.

Majda se probudila jako vždycky první. Normálně by rovnou běžela za mámou a tátou do ložnice, ale byla sobota, takže neměla výmluvu, že musí rodiče vzbudit, aby nepřišla pozdě do školy. Chvíli přemýšlela, jestli by nemohla dělat, že ji třeba něco bolí, nebo začít kašlat – to je z postele bezpečně dostalo i o víkend. Ale pak si vzpomněla, že včera večer byli oba dost divní. Maminka v noci brečela a tvářila se, že vůbec nebrečí, což je vždycky podezřelé. A tak se místo lstivého plánu, jak je vzbudit, rozhodla připravit pro ně nějaké příjemné překvapení. Vydala se do kuchyně, že udělá snídani a donese jim ji do postele. To by je mělo určitě potěšit.

Když se rozhlížela po kuchyni, kde by tak s tou snídaní asi mohla začít, všimla si, že na kuchyňském stole leží hromádka fotek. Hned zapomněla na snídani, vylezla na židličku, sama pro sebe si nahlas zopakovala důležitou poučku o prohlížení fotek, která říkala, že FOTKY SE MUSÍ DRŽET JEN ZA OKRAJE, a pak začala obrázky prohlížet a rozkládat po stole.

Byly to staré snímky od moře, kde se naučila plavat. Byla na nich ona s tatínkem, jak vystrkují hlavu z vody, a máma, která leží na ručníku a vypadá jako z nějakého časopisu. Majda si prohlížela svou matku a přemýšlela, jestli taky někdy bude takhle hezká. Připadalo jí, že není možné, aby z jejího malého těla mohlo někdy vyrůst něco takhle velkého a krásného.

Pak uviděla fotku, kterou fotila ona sama a na níž se táta v plavkách a máma v plavkách s takovým tím šátkem kolem pasu, aby jí nebyl vidět zadek, objímají. Majda se na fotku dívala a přemýšlela o svých rodičích.

Na fotce vypadalo všechno v pořádku. To ji uklidnilo. K fotkám měla větší důvěru než k neurčitým, přechodným náladám, které jejich domácností proplouvaly bez jakýchkoliv jasných důvodů a následků.

V tu chvíli přišla do kuchyně maminka. Vypadala rozespale a pomačkaně. Uviděla fotky rozložené na stole, chvíli jen tak stála, koukala na ně a na Majdu, pak se posadila na židli a rozplakala se.

Majda opatrně položila fotku a nejistě prohlásila, že je všechny držela jen za okraj. Maminka jen zavzlykala a pak Majdu s dost nepřiměřenou prudkostí objala.

Majda sice nechápala, co přesně se děje, ale věděla, že teď by asi nebylo moc vhodné maminku upozornit, že skoro nemůže dýchat. Tak držela a čekala, až maminku tohle ranní šílenství přejde.

Naštěstí přišel tatínek, maminka sevrěně povolila a šla objímat pro změnu jeho. Vypadal, že mu to ani moc nevadí – ovšem tatínek byl mnohem trénovanější než Majda a uměl vydržet bez dechu mnohem déle.

Majda je nechala jejich podivnostem a šla najít bačkory, aby mohla na balkoně zjistit, jaké je počasí a co by se dnes dalo podnikat.

SIMPLY CLEVER

Nová **Škoda** Yeti
OBJEVTE NEPOZNANÉ
JIŽ OD 359 800 Kč

Vypravte se za neobyčejnými zážitky. Objevte nepoznané s novým vozem Škoda Yeti. Robustní a přitom kompaktní Yeti se výborně pohybuje jak v městském provozu, tak i mimo běžné cesty. Obtížně sjízdny terén snadno překoná verze s pohonem 4x4 a se systémem Off-road, který zahrnuje funkce jako asistent pro jízdu z kopce a do kopce, rozjezdový asistent a jiné. Zcela novou dimenzi dá Vaším jízdám panoramatická prosklená střecha s otvíráním a nečekanou variabilitu zaručuje všem verzím vozu koncept zadních sedadel VarioFlex. K modelu Yeti patří i špičkové úsporné motory, parkovací asistent, až devět airbagů a mnoho dalších výhod. Přijďte je objevit už při zkušební jízdě.

Bližší informace na **Škoda Auto Info-line 800 600 000** nebo na **www.skoda-auto.cz**

Kombinovaná spotřeba a emise CO₂ modelu Yeti: 1,8 TSI/118 kW
– 8,0 l/100 km, 189 g/km; 2,0 TDI CR DPF/103 kW – 6,1 l/100 km, 159 g/km

Indie –
země, v níž má
každodenní všední
život nevšední
podobu, která
člověka naplňuje
úžasem i obdivem.

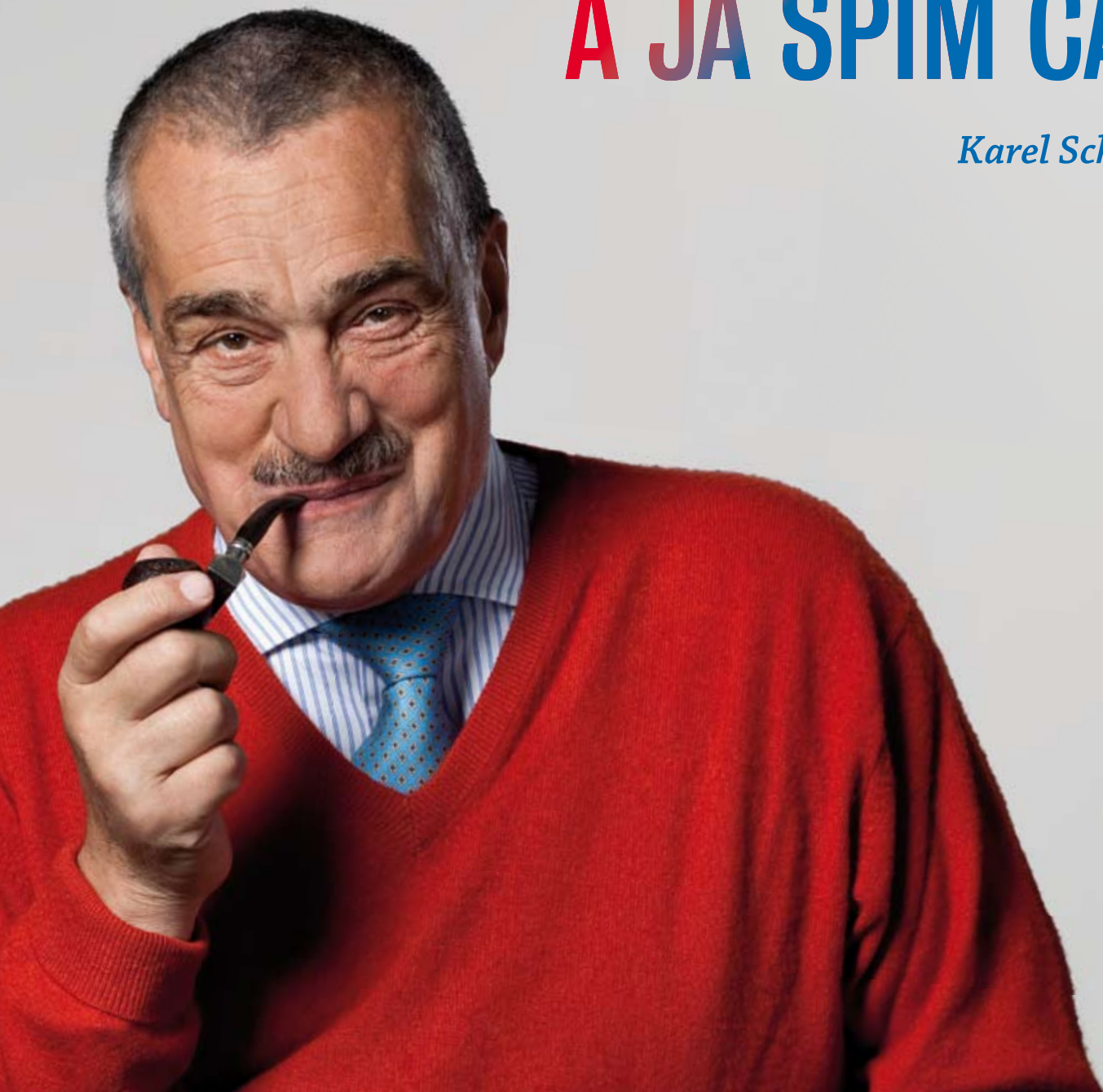

Indie je sedmou největší a druhou nejlidnatější zemí na světě. Někdejší britská kolonie je dnes regionální mocností, která aspiruje na větší roli i v mezinárodním měřítku. Pro Indii jsou typické obrovské kontrasty mezi životem chudších a bohatších vrstev, což souvisí i se stále přetrvávajícím rozdělením obyvatel do nižších a vyšších kast. Život na venkově se po staletí příliš nezměnil a ti, co odešli do velkých měst, většinou skončili v chatrčích slumů, kde se žije doslova ze dne na den. Společnost rozděluje i náboženství a četné konflikty mezi hinduisty a vyznavači islámu.

—
Italský fotograf Paolo Pellizzari se věnoval zachycení všedního života „běžných“ Indů tři roky a své panoramatické fotografie představil v knize One Billion Indians.

KDYŽ V PARLAMENTU KECAJÍ BLBOSTI, TAK SPÍM. A JÁ SPÍM ČASTO.

Karel Schwarzenberg

Jak jsem se oženil
v Izraeli
Arnošt Lustig,
spisovatel

Když přemýšlím o křižovatkách ve svém životě, řekl bych, že jsou dvojí. Jedny, o kterých člověk ví, že jsou to křižovatky; třeba se rozhoduje, jestli bude emigrovat, nebo ne, pak jsou takové tajné, o kterých nikdo neví, jenom ten člověk sám. Já si na jednu svou neviditelnou křižovátku velmi dobře pamatuju.

Moje budoucí žena se po druhé světové válce přihlásila jako dobrovolnice do izraelské armády. Za války přišla o rodiče, kteří byli sionisté, a tak chtěla naplnit jejich odkaz tím, že odjede do Izraele. Na rozdíl od milionů židů, kteří se nechali zplynovat, měla pocit, že nová generace se musí bránit s puškou v ruce. Tehdy existovala židovská brigáda, kterou cvičili čeští vojáci.

Mně bylo tenkrát kolem dvaceti a moc jsem ji miloval. Když se člověk zamiluje v tomhle věku, je to neviditelná, ale strašně silná vášeň. Domnívá se, že když jakýmkoliv způsobem o toho druhého přijde, bude to konec jeho života. Ačkoliv nejsem bábovka, bylo mi tenkrát do pláče. Před odjezdem mi moje dívka řekla, že když ji mám tak rád, ať si pro ni přijdu. A když to uděláš, vezmu si tě, dodala.

Dosud jsem o téhle situaci nepřemýšlel jako o nějaké životní křižovatce, ale tohle opravdu byla křižovatka a moc důležitá. Slíbil jsem jí, že přijedu. V létě roku 1948 jsem ale nemohl odjet jen tak. Šel jsem na Ústřední výbor komunistické strany, a když jsem jim řekl, že jsem se zamiloval a že moje milá odjela do Izraele, dívali se na mě jako na šílence, protože má dívka byla buržoazního původu. Její tatínek měl továrnu na nábytek, ona byla navíc sionistka, což odporovalo učení Josefa Stalina o národnostech. Ale mezi soudruhy byl jeden starý dělník. Díval se na mě a říkal – ty ji opravdu máš tak rád? Odpověděl

jsem, že ano, a že když mě nepustí, uteču. A oni hned na mě spustili – to jsi zrádce. Jeden z nich si roztrhl košili a ukazoval mi jizvy ze španělské války a křičel, že on nikdy nezradil. Holka, která to všechno zapisovala, brečela. A ten dělník nakonec řekl – jed'. Ale bylo by dobré, kdybys tam jel v nějaké funkci. A tak jsem se stal válečným zpravodajem, což mě strašně bavilo. Setkal jsem se tam s Aškenazym a Mňáčkem, a to byli výborní učitelé. Okamžitě jsem se s nimi skamarádil.

Přijel jsem do Izraele a ta moje řekla – já si tě vezmu. Oddával nás nějaký marxistický rabin, musel jsem mu zaplatit deset anglických liber, a to tenkrát nebylo málo, protože zrovna byly nějaké židovské svátky, o kterých se lidi nesměli ženit.

Byla to křižovatka, jejíž důsledky nesu celý život, i když je neměřím, nevážím a zbytečně nehodnotím. Stejně jako člověk nehodnotí, že dýchá, že potřebuje kyslík v plicích a v mozku.

Z Izraele jsem se vrátil první. Když jsem se oženil, tady se na to dívali tak, že jsem narušil veškerá pravidla platící pro socialistického člověka, a zastavili mně plat. Nějaký čas jsem pracoval na silnici z Haify k libanonské hranici. Byl jsem čerstvě ženatý a miloval jsem svoji ženu. Neměli jsme žádný byt, ale jen velkou bednu na stěhování, do níž truhlář vyrazil okna. Měl jsme stříkačku a večer jsem zabil všechny ty třicetimetrové hnusné brouky, kterých tam bylo plno. Bednu jsme postavili na kameny u moře. Neměl jsem žádné věci, tak jsem si nechal udělat akorát postel a prožíval jsem na ní rajskou dobu, protože jsem byl čerstvě ženatý s krásnou holkou. Moře hučelo jako vzdálená hudba.

Film nemůže změnit svět

Marek Hovorka,
ředitel Festivalu dokumentárních filmů v Jihlavě

Bylo mu pouhých sedmnáct, když s pomocí spolužáků z jihlavského gymnázia uspořádal přehlídku českých filmových dokumentů. Z amatérského studentského podniku se po několika letech stal uznávaný festival, na kterém se už promítly stovky a stovky filmů z celého světa a navštívila jej řada kritikou i diváky oceňovaných tvůrců.

Jak se ze studentského podniku stane renomovaný festival?

Pro jihlavský festival je příznačné, že nevznikl s nějakou velkou ambicí, ale zesponzorovaně, z konkrétní touhy vidět dokumenty v kinech. Tenkrát je moc nedávali ani v televizi. Postupně jsme objevovali další a další potřeby českých a východoevropských dokumentaristů a festival se jim otevíral, až se stal největším a nejvýznamnějším festivalem dokumentárních filmů ve střední a východní Evropě.

Jaký byl rozpočet prvního ročníku?

Někdy v červnu před dvanácti lety jsme začali plánovat, že bychom v říjnu festival uspořádali. Oslovil jsem tehdejšího jihlavského starostu, jestli by nás podpořil. Že to bude stát sto padesát tisíc. Třetinu by dalo město, třetinu sponzoři a zbytek bychom získali ze vstupného. A on se na mě chvíli díval a pak řekl – tak jo.

A rozpočet letošního ročníku?

Necelých deset milionů. To je ale pouze rozpočet festivalu, který k sobě má přidružené

další tři subjekty – trh dokumentárních filmů, dále různé workshopy a portál pro distribuci dokumentů po internetu, které mají své vlastní rozpočty.

Nabízí se otázka, jak se shánějí peníze v době ekonomické krize?

Samozřejmě je to složitější, ale s odlivem sponzorů jsme se potýkali už vloni. Měnili svou strategii – došlo k odklonu od kultury směrem ke sportu a taky už přicházela krize a s ní i nižší zisky. Letos ten odliv bohužel, i když v menší míře, pokračoval. Projevilo se to hlavně na podpoře ze strany ministerstva kultury, které plošně krátilo dotace. S výjimkou karlovarského a možná i zlínského festivalu.

Nešťvalo vás, že vy jste přišli o část peněz, a Karlovy Vary ne?

Myslím, že to není podstatné, podstatný je obecný přístup ke kultuře, na kterou je méně peněz, stejně jako na školství a vědu. Tyhle oblasti jsou dneska na okraji, i když právě ony zabezpečují rozvoj a identitu každé země. Světovým bodem je pro nás město Jihlava. Podářilo se nám získat tříletý grant, takže tyhle peníze máme zajištěné ještě na dva roky. Navíc se každý rok dotace o několik set tisíc zvyšuje. Právě víceleté granty jsou pro pořadatele kulturních akcí hodně důležité, poskytují jim určitou jistotu.

Nicméně ve srovnání s tím, kolik město dává třeba na fotbal, jsou to v podstatě zanedbatelné částky.

To je obecně český problém, že do her se dává mnohem víc peněz než do kultury a taky

sponzoři jsou výrazně vstřícnější. Souvisí to s postavením kultury ve společnosti a s tím, jak je, či spíše není považovaná za podstatnou.

Vystudoval jste dokumentaristiku na FAMU. Nemrzí vás, že po ukončení školy jste nenatočil žádný dokument? Člověk asi nejde na školu s představou, že se stane svého druhu úředníkem, nebo spíš manažerem...

Svou roli nevnímám jen jako úřednickou, manažerskou, jde mi o vytvoření důležitého prostoru pro české dokumentaristy, o otevírání určitých témat. Pro mě je tím mým filmem festival. Je to vlastně určité dílo a ne jen vyplněný formulář nebo projekt, který se připraví, a pak se mašličkou převáže závěrečné vyúčtování. Ten živý element, proměňování, když lidi přijdou na filmy a můžou se na nějaké věci dívat jinak, je velmi důležitý. A ještě jedna věc – z roku na rok to není vidět, ale když se člověk ohlédne třeba po deseti letech, vidí, jak se krajina dokumentárního filmu v Čechách proměnila, jak vzrostl zájem o dokumenty. Samozřejmě to není jenom vlivem jihlavského festivalu, ale myslím, že k tomu výraznou měrou přispěl.

Jaký film byste chtěl natočit, až jednou budete mít víc času?

Věcí, které člověk nějakým způsobem sleduje, je spousta a nestačí se dívat. A zároveň je překvapený, že nejsou součástí filmů, které se mu dostávají do rukou. Je zvláštní, že dneska se lidi mají – alespoň v Evropě –, jako se nikdy neměli, obklopuje je spousta věcí, které jim usnadňují život, ale zároveň svůj život zaplnili prací natolik, že ráno začnou pracovat

a končí večer. Hodiny a hodiny sedí u počítačů s mobily u uší a vyhaslými tvářemi, nemají čas potkat se s přáteli, jít na procházku do lesa. Ale potřebují vybit svůj stres, a tak večer běhají se sluchátky na uších v parku, chodí do fit center – přitom není čas na chůzi. Jde o to posbírat elementy současné doby a udělat vizuální film, jak vypadá dnešní den. Jdete přihlásit plyn nebo do banky a unavení úředníci jen zadávají do počítače data, hrají jakousi fiktivní počítačovou hru a vlastně vás skoro ani nepotřebují. Je to zvláštní svět, který nám počítače vlastně diktují, protože mají naprogramovaný přesný řád, a když je chceme využívat, musíme ten řád respektovat. Člověk je živá a spontánní bytost a to je trochu v rozporu s technickým světem dvacátého prvního století.

Myslíte si, že dokumentární film může společnost změnit?

Myslím, že nejde o změnu světa, ale o změnu jednotlivce. Je nebezpečné točit film, který v danou chvíli změní myšlení lidí. Kdokoliv chtěl lidmi manipulovat, využíval filmu jako tehdy nejmasovějšího média.

Podle mě by dokumentární film měl pravdivě odrážet realitu, jenže to může pouze skrytá kamera. V momentě, kdy přijde filmař, není to spíš hra na pravdu?

Myslím, že jde o to, aby to byla autorská pravda. Nás nezajímají filmy, které se tváří jako pravda, nevěřím jim. Zajímají mě filmy, které jsou autentické tím, že režisér takhle vnímá svět.

Jenže aby předvedl svou pravdu, může manipulovat, třeba jen stříhem.

To samozřejmě může. Stejně jako další média, vnímá člověk třeba u zpráv, uvědomuje si jejich výběr a pořadí? To je obecný problém. Proč třeba neexistuje ve školách mediální výchova, když nejsme ničím víc obklopeni než obrazy, televizními, filmovými, ale chybí předmět, který by lidi učil je chápat, rekonstruovat, ironizovat. Manipulace filmem je dneska až někde v třetím řádu. Když to převedem na současnou politickou situaci, spousta lidí došla k jistému cynismu ve vztahu k české politice a primárně to vyčítá politikům. Ale otázkou je, jak podstatnou roli v tomto cynismu hrají média, která některá témata otevírají a jiná ne.

Když jsme u témat – proč se dokumentaristé tak často zabývají lidmi na okraji společnosti, vybírají si to „ošklivé“? Někdy to vypadá, jako by na světě existovali jen sociálně nezdatní jedinci. A násilí. Chybějí pozitivní příběhy...

Pro mě jsou to dvě různé věci. Myslím, že

podstatou filmu a umění vůbec je kladení nepřijemných, zneklidňujících otázek, zpochybňování stereotypů. Na druhou stranu je pravda, že stejně jako všechno i dramaturgie televizí a festivalů jde v řádu stereotypů. Ta obrovská módnost „lidskoprávních“ festivalů, tyhle filmy vznikají podle zadání, poptávky trhu. Protože filmy s tematikou lidských práv jsou trhem stejně jako třeba cestovatelské. Pijde mi až perverzní, že autoři nenatáčejí film, protože mají nějaké vnitřní puzení, ale točí ho tak, jak problém vnímá společnost. A vlastně prodlužují stereotyp, s jakým se na něj díváme. Většina východoevropských filmů se odehrává na venkově, mimo metropole. To je dáno i tím, že západní Evropa tu východní stále ještě vnímá jako třeba Rumunsko. Kde se jezdí na polích s pluhem zapřaženým za velkým starým volem.

MAREK HOVORKA
1980*

Vystudoval pražskou FAMU, obor dokumentární film. V roce 1997 stál u zrodu dnes už renomovaného Festivalu dokumentárních filmů v Jihlavě a nyní je jeho ředitelem. Je ženatý a má jedno dítě.

text Jaroslav Rudiš
ilustrace Luděk Bárta

fejton

Vídeňský guláš

Ulicí se hnal vítr, který z ní odvál všechno světlo. Ale ten nenápadný, dobře utajený vchod jsem našel. Otevřu těžké dveře a jdu dovnitř.

U stolku v chladné chodbě sedí skupina českých básníků a literátů a zahřívá se pivem a vínem.

„Pane Rudiš! Já jsem surrealistický básník Tománek, jestli se ještě neznáme. A budeme spolu dneska večer spát, jestli to ještě nevíte. Jako na obytné. Tak si dejte pivo a nenechte se rušit,“ křičel na mě známý postarší český básník a máchal kolem sebe rukama, jako by dnes večer neměl číst své básně, ale skočit do vody a plavat nějaký mistrovský závod.

„Pane Rudiš, já možná budu spát stejně někde jinde. Ta Jakoubková je krásná holka, co myslíte?“ otočil se básník směrem ke křehké mladé básničce a zakřičel: „Já tě miluju!“

„Už si mi to říkal.“

„Tak ti to říkám ještě jednou.“

Do předsálí malého vídeňského divadélka se pomalu hrnuli další čeští spisovatelé a básníci a nakonec našťestí i pár hostů. Je dobré, když nemusíte hrát přesilovku a číst jen sami pro sebe. Český literární festival v hlavním městě monarchie mohl začít. Četlo se, smálo, usinalo, četlo, pilo, chodilo na záchod a nakonec i tleskalo.

Po večírku jsem vypadl za pár rakouskými kamarády do vedlejší hospody. A pak taxikem do ubytovny na druhém konci města.

V recepci jsem zaslechl hlasy plné piva a českých historek, nad všemi se vznášel hlučný hlas surrealistického básníka. „Sakra, pane Turek, ty vaše holky mostecký uhelný, to já mít, to bych teprve psal věci...“ Nenápadně jsem se recepci vyhnul. Chtělo se mi spát. Strašně. Zapadl jsem na pokoj. U Tománkovy postele stálo v pozoru několik lahváčů. Na jeho nočním stolku půlka chleba a dvě paštiky.

Už jsem zabral, když se rozletěly dveře.

„Klid, klid, nenechte se rušit, jako bych tu nebyl. Nevíte, v jakém pokoji bydlí ta Jakoubková?“

„Nevím, bohužel...“

„Nic, nic, nenechte se rušit.“

Básník se začal svlékat. Bunda. Svetr. Košile. Kalhoty. Nátělník. Nakonec tu stál jen v pruhovaných trenýrkách.

„Ale není tady draho. Jdu včera po Mariahilfer Strasse a najednou vidím nápis Wiener Gulasch. Tak jdu dovnitř, poručím si guláš, ale oni, že mají jen gulášovou polívku za dvě padesát. Tak si ji dám. Ale to jste neviděl, pane Rudiš! Takováhle hromada masa a všechno úplně libový! Není tady draho, v tý Vídni,“ vyprávěl surrealistický básník a pak se bacil dlaní do čela. „Sakra, peněženka. Já někde ztratil peněženku. Neviděl jste ji? Já tam mám honorář. Mě žena zabije. Jak se dostanu domů, dyť já tam mám i jízdenku...“

Básník začal všechno šacovat.

„No jo, já ji nechal na tý pumpě, jak jsme kupovali lahváče. Pane Rudiš, já jsem takovej vůl. Neviděl jste ji někde? Ale nenechte se rušit, jako bych tu nebyl.“

Vstal jsem a pomohl mu ji najít. Měl ji v zadní kapse kalhot. Ulevilo se mu a mně taky. Zalezl jsem do postele a zkusil zapomenout na pach májky, co se těžce nesl pokojem. Usnul jsem a za chvíli překvapivě i básník. Zdál se mi surrealistický sen o české literatuře, o tom, proč

to nemá v zahraničí lehké a že to možná nějak souvisí s májkou a tím, co do ní dávají.

„Pane Rudiš, tak já jdu na ten autobus. Nenechte se rušit. Jenom, neviděl jste moje klíče od pokoje někde?“ probudil mě surrealista před šestou. V ruce držel chleba tlustě namazaný májkou.

„Neviděl.“

„Sakra, pane Rudiš, já je někde ztratil... Za to se snad v Rakousku nestřílí, ne?“

„Ale klid, neztratil jste je, jste zamykal.“

„Nezamykal.“

„Zamykal.“

„Já vůl, já vůl,“ úpěl básník a mně ho bylo líto.

Byl jsem vzhůru. Za okny se hnal silný vítr, co odvál můj spánek někam do Alp. Na nebi se kroutily temné mraky.

„Pane Rudiš, vidíte to napětí v tom nebi? To já večer zase neusnu.“

Klíče se nakonec našly v jedné z jeho hnědých polobotek. Vlezl jsem si do postele a přikryl si hlavu polštářem. Pojedu až odpoledne.

„Nenechte se rušit, pane Rudiš. Dobrou.“

Básník zavřel dveře. Do stromu se opřel vítr a šlehl větvemi do oken. Zavřel jsem oči.

A z chodby jsem zaslechl: „Kulich. Sakra, já jsem ztratil kulicha. Dyť já v tom větru nastydnou. Já vůl. To snad není možný...“

A bylo ráno. Ráno ve Vídni.

×

Londýnské trhy – nekup to!

Když se člověk vydá do některého z velkých evropských měst na delší dobu, anebo ví, že se tam ještě někdy vrátí, může nějaký čas „obětovat“ i poznání míst, kam se běžný turista obvykle nevypraví, protože nestíhá. V Londýně je to třeba okrajová čtvrť Hampstead, která připomíná malé anglické městečko. Opakem téhle nečekané oázy klidu jsou trhy, kterých je v britské metropoli bezpočet, a každý má svou specifickou atmosféru, různorodou nabídku i zákazníky. Některé fungují pouze v sobotu nebo v neděli, jiné po celý týden. A naprostá většina z nich láká spíš obyčejné Londýňany než turisty.

Jedno obrovské vetešnictví připomínají uličky a plácky kolem Brick Lane (tahle dlouhá ulice plná maličkých kaváren a především indických, thajských i čínských restaurací, v nichž se dá dobře a v podstatě i levně najít, je od Liverpool Street Station vzdálená sotva deset minut). Na pultech i na zemi se povaluje nesčetné množství předmětů, jejichž užitná hodnota je často pramalá. Ale ne vždycky – třeba ojetá kola, která tu nabízí sympatický muž, připomínající středoškolského profesora, jsou dokonce v takovém stavu, že na nich můžete hned odjet.

Na první pohled se zdá, že zejména ti, co kromě ještě jakž takž užitečných věcí nabízejí i otlučené nádoby a blíže neidentifikovatelné kousky, jsou samí životní ztroskotanci, jejichž chmurných osudů by se mohl barvitě zmocnit nějaký novodobý Dickens. Ale není tomu tak vždycky. Šedesátník James, bývalý voják, pohodlně vyžije ze své penze. Přesto každou neděli na vikslajvantovém ubrusu nabízí staré knížky a časopisy, posbírané od přátel. „Dělám to jako zábavu, znám tady spoustu dobrých chlapů, a když skončíme, dáme si pivo a... Je nám fajn.“ Nicméně jakmile zjistí, že mluví s novinářem, a uvidí fotoaparát, jen rezolutně zavrtí hlavou – co kdyby ho třeba v novinách uviděl někdo ze světa, v němž se pohybuje zbylých šest dní v týdnu? Že by některý z jeho známých, kteří bydlí ve velmi solidní čtvrti na druhém břehu Temže, zavítal do „alternativní“ Brick Lane, se ale vůbec nebojí.

Z téhle části Londýna je sice kousek do City, ale bankéři a právníci ve více či méně jetých domech zpravidla nebydlí. Zato tu žijí – kromě obyčejných Angličanů – přistěhovalci ze zemí někdejšího britského impéria. Tady především Pákistánci a Indové. Potkat ženy v černých burkách není nic neobvyklého. Člověk si vzpomene na soudní spor muslimské učitelky, která se domáhala místa a chtěla učit v tradičním muslimském oděvu. Není divu, že neuspěla. I dospělý se lekne, když se zpoza rohu nečekaně vynoří postava v černém hábitu. A pak – součástí evropských zvyklostí je vidět tomu

druhému do obličeje, utvářet si tak první dojem. I multikulturalismus by zřejmě měl mít své hranice. Paradoxní je, že zatímco zcela zahalená žena na trhu nakupuje oblečení nebo šperky, které ale nikdo cizí neuvidí, vedle ní v plném slunci občas postává manžel v džínách a v lehké košili a je vysmátý.

Kvečeru se atmosféra v Brick Lane výrazně změní. Přibudou pouliční muzikanti. Plácky okolo zrušeného pivovaru zaberou mladí týpci a jejich holky a s pivem v ruce vydrží neuvěřitelně dlouho postávat před hospodami a kromě jiného rozebírat konzumní život a kapitalismus. Z několika klubů je slyšet hlasitá rocková hudba a občas tu zavoní marihuana.

To Petticoat Lane (jde o prastarý název, oficiálně se ulice jmenuje Middlesex Street) je večer úplně mrtvá. Vlastně je mrtvá pořád – kromě nedělního dopoledne, kdy se celá i s přilehlými ulicemi zaplní stovkami stánků především s oblečením, mezi nimiž se prodírají spíš ti, co mají hlouběji do kapsy. Halenky, trička, šaty nejrůznějších střihů, barev, vzorů i stáří často jen za pět liber – nekup to! Však také zákaznice, zejména statné černošky, nejsou žádné šedivé pušky, hýří barvami. Když si člověk najde klidnější místo, nabízí se mu podívaná, jakou v Britském muzeu nebo v tlačenici turistů při výměně stráží před Buckinghamským palácem určitě neuvidí. Škoda jen, že tady není žádná hospoda nebo kavárna nejlépe v prvním patře, odkud by byl nádherný pohled srovnatelný s výhledem z doubledeckeru. Zvláště když je odtud vidět i slavný Fosterův mrakodrap Cucumber (Okurka).

Zatímco Petticoat Lane Market má dlouholetou tradici a odolal mnoha pokusům o zrušení, Camden Lock Market na opačném konci Londýna vznikl v částečně obnovených viktoriánských skladech teprve v roce 1975 a v posledních letech se neustále rozšiřuje. Zpočátku tu nakupovali punkeři a vysedávali v čajovnách, dnes je to komerční kolos. O výši investic svědčí i velká bronzová sousoší a reliéfy v zastřešeném areálu. Výstřední kousky oblečení lákají zejména mladou generaci. Zkrátka nepřijdou ani milovníci dobrého a zároveň laciného jídla. Kromě v Londýně běžné čínské, indické či thajské lze ve fast foodech ochutnat třeba i decentnější japonskou nebo kubánskou kuchyni.

Téměř výhradně na turisty se zaměřují trhovci a obchodníci na Portobello Road v Notting Hillu. Vedle pozoruhodné retro módy se tu nabízejí především starožitnosti nebo nejrůznější upomínkové předměty. Na téhle ulici žil kdysi slavný spisovatel George Orwell, autor antitotalitního románu 1984, a pár kroků od ní je malé příjemné knihkupectví Travel Bookshop, v němž se před deseti lety natáčel

hollywoodský trhák Notting Hill. Interiér obchodu se změnil, takže člověk téměř čeká, že se zpoza regálů s kvalitními cestopisnými knihami vynoří Hugh Grant a se svým neodolatelným úsměvem mu nabídne zvlášť pozoruhodnou publikaci, bez které přece nemůže odejít. Celkovému dojmu chybí už jen půvabná Julia Robertsová ve dveřích.

Kdo má hodně nabitou peněženku, může odbočit z Portobello Road na opačnou stranu (v nenápadné cihlové budově v roce 1966 poprvé vystoupila kultovní kapela Pink Floyd) a dojít až k desítkám malých butiků s exkluzivní módou. Jak to u luxusních obchodů bývá zvykem, ve výlohách nejsou až na vzácné výjimky ceny. A uvnitř se nikdo netlačí. Pokud ale člověk neodolá vychytaným modelům a nakoupí, patrně se hned druhý den vrátí domů. Na další procházky známým i méně známým Londýnem už mu jednoduše nezbude.

My jsme si vybrali dobře. A vy?

Pomocí kvalitního software a služeb pomáháme našim zákazníkům realizovat jejich vize. Informační systém KARAT řeší podnikové procesy a eviduje veškeré datové toky ve společnosti, a tak poskytuje dokonalý přehled o její celkové situaci. Dokážeme přizpůsobit systém přesně dle vašich specifických potřeb a učinit vaše podnikání efektivnější.

informační systém,
který se vám přizpůsobí

IT PRODUKT 2009
COMPUTERWORLD

www.karatsoftware.com

Bernard Fest⁰⁹

Už 15. ročník festivalu navštívilo na devět tisíc spokojených návštěvníků, kteří vedle vypití 28 tisíc půllitrů alkoholického i nealkoholického piva Bernard měli možnost slyšet řadu špičkových kapel. Zde jsou vzkazy od některých z nich:

Richard Krajčo

skupina Kryštof:
„Byli jsme na Bernard festu poprvé a hned nadšení. Krásné prostředí náměstí, super lidi, výborné technické podmínky a nakonec moc fajn pokec s panem Bernardem. Tak snad se ještě potkáme.“

Matěj Ruppert

skupina Monkey Business:
„S koncertem na festivalu jsme byli nadšení i přes to, že jsme hráli odpoledne. Lidi vytvořili fantastické prostředí. Cítili jsme se líp nežli Pink Floyd na Strahově. Příští rok se budeme těšit na shledanou.“

Miro Žbirka

„Bernard festu letos přálo počasí a atmosféra byla výborná. Hrál se nám tam s kapelou velmi dobře a doufám, že si ještě na některém z dalších ročníků zahrajeme. Všetko dobré.“

Jindřichohradecké úzkokolejky

Dnes můžete v Česku potkat osobní vlak na úzkých kolejích na dvou místech: kromě krátké lokálky Třemešná ve Slezsku – Osoblaha jsou to jindřichohradecké úzkokolejky. Trati mají rozchod kolejí 760 mm, ten normální je téměř dvojnásobný.

Východním bodem nejrozsáhlejšího českého úzkorozchodného systému, existujícího v původní podobě, je Jindřichův Hradec. Starší z obou úzkých tratí, třiatřicetkilometrovou lokálku Jindřichův Hradec – Nová Bystřice, otevřeli 1. 11. 1897. O devět let později přibýlo 46 km dráhy Jindřichův Hradec – Obrataň.

Lokálky měly párkrát namále – někdy jako přežitky minulosti, jindy z důvodů tržně ekonomických. Dnes patří již dvanáct let Jindřichohradeckým místním dráhám, které je zachránily.

Úzkokolejky nabízejí cestujícím romantiku a jedinečný mix služeb. Kromě každodenních motorových vlaků, sloužících hlavně místním obyvatelům, jsou jedinou dráhou s pravidelným provozem parních lokomotiv. Vlaky tažené některou z nich vyjíždějí v červenci a v srpnu dvakrát denně. K tomu je nutné připočítat víkendové parní spoje v červnu a září, vlaky velikonoční, mikulášské a vánoční. V parních vlacích se odbývají firemní oslavy, svatby... Jízdy zpestřují programy ve stylu Wild West nebo Divočehého východu, kde nechybí hlídka VB. Vlak pak končí na některém z upravených venkovských nádraží třeba rautem. V pěti staničních budovách jsou připravené apartmány pro 45 hostů. A když někdo zatouží po historických jízdenkách, žádný problém.

PŘETLAKOVÉ PLNĚNÍ S PRŮTOKOMĚRY

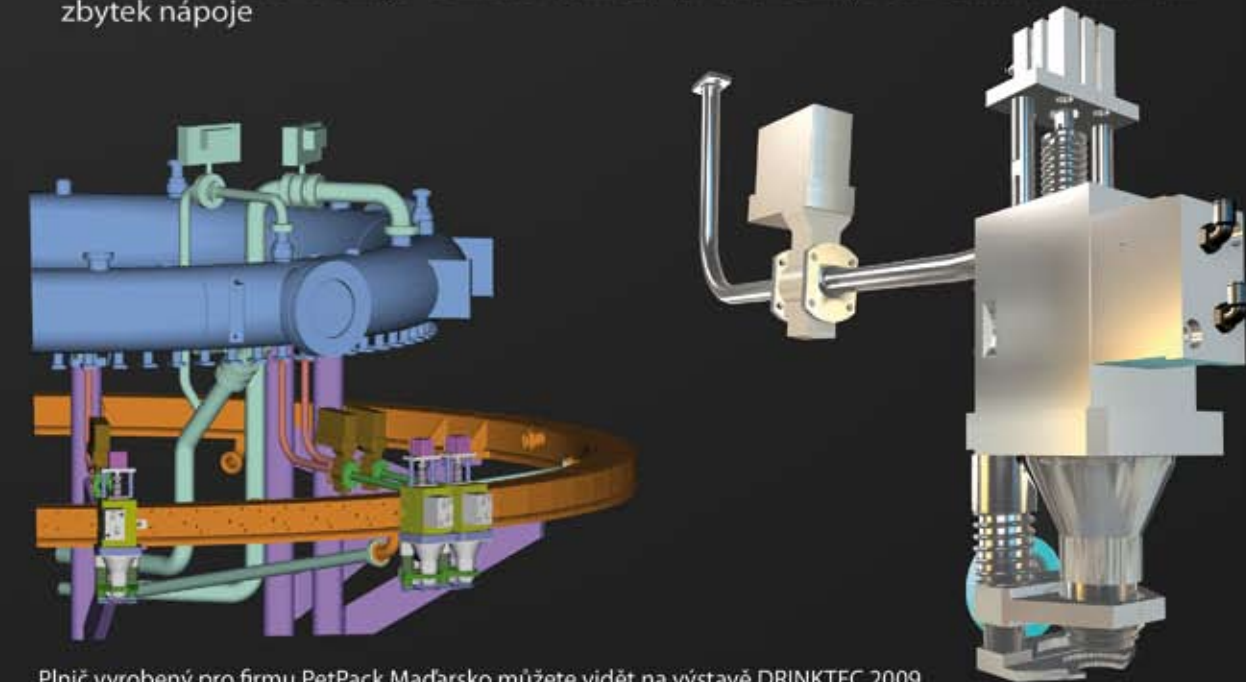
www.nate.cz

Určeno pro:

- Plnění minerálních vod, limonád, colových nápojů a piva
- Plnění do PET lahví s proplachem lahve CO₂
- Plnění do skleněných lahví s evakuací
- Rozsah plněných objemů od 0,2 do 3 litrů
- Rozsah výkonů od 2 000 do 45 000 lah / hod

Výhody řešení společnosti NATE®:

- možnost pomalého a rychlého plnění – odladění použití režimu dle pění nápojů
- možnost plnění piva při teplotě do 12°C a sycení 5g CO₂/l
- plnění limonád a colových nápojů při teplotě do 18°C a sycení 5g CO₂/l
- elektropneumatické ovládání – konec složitému manuálnímu přestavování kozlíků! Díky možnosti nastavení plnění pro různé typy nápojů do paměti stroje (počet a doba proplachů, rychlost plnění, počet, délka uvolňování tlaku) je přechod na jiný nápoj snadný a rychlý.
- nádrž plniče - unikátní válcové provedení a implementace ostříkových trysek zrychluje a zdokonaluje sanitaci plniče; při ukončení plnění zůstává minimální zbytek nápoje

Plnič vyrobený pro firmu PetPack Maďarsko můžete vidět na výstavě DRINKTEC 2009 (14. – 19. 9. 2009) v německém Mnichově na stánku NATE - hala A5, stánek č. 545.

NATE - nápojová technika a.s.

Žižkova 1520
583 01 CHOTĚBOŘ

Tel.: +420 569 551 235

Fax: +420 569 623 116

E-mail: marketing@nate.cz

Web: www.nate.cz